

ГРАМАТИКО-СИНТАКСИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ БРИТАНСЬКОГО ТА АМЕРИКАНСЬКОГО ВАРІАНТІВ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

Гаргай Ю. А.

гр. зМАМ-21

Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка

Наук. керівник – к.філол.н, доцент Ярема О. Б.

Англійська мова, безперечно, є однією з найпоширеніших мов у світі, а особливістю роботи перекладача та філолога полягає у постійному виборі варіанту англійської мови для конкретних завдань. У світлі цього, аналіз і розуміння відмінностей між британською та американською англійською стає надзвичайно важливим завданням для фахівців у галузі перекладознавства.

Одним із важливих аспектів формування різних варіантів англійської є їх історичний розвиток, що відзеркалює багатоаспектну взаємодію мови, суспільства та культури. Від давніх коренів до сучасних варіацій, обидві мови пройшли складний процес еволюції та адаптації, відображаючи соціокультурні зрушення та історичні події. Історія британської англійської мови — це шлях трансформації, який охоплює тисячоліття. Досліджуючи її становлення значна увага приділяється основним історичним періодам: англосаксонський, середньоанглійський та новоанглійський. Такі історичні події, як нормандське вторгнення та утворення Британської імперії, мали значний вплив на розвиток британської англійської, зробивши її мовою міжнародного спілкування та літературних творів. Завдяки творчості великих майстрів слова, таких як Вільям Шекспір, британська англійська стала рушійною силою у розвитку літератури та культури [1, с. 13-18].

Історія американської англійської є свідченням адаптивності та стійкості мови. Від свого колоніального коріння до різноманітних індіанських, африканських, європейських та інших мовних впливів американська англійська перетворилася на багату та динамічну мову. Це більш ефективний конкурент англійській мові з багатьох причин, оскільки вона виключно чиста та лінгвістично правильна. Дійсно, коли поселенці та жителі різних частин Англії об'єдналися, вони були змушені відкинути відмінності в діалектах і залишити лише те, що вони могли зрозуміти [3, с. 298-302].

Грамматичні та синтаксичні відмінності між американським та британським варіантом англійської мало чим відрізняються. Звичайно, існують деякі граматичні особливості та конструкції британської англійської, які не зустрічаються в інших варіантах англійської, що робить її унікальною. Однак, загалом, вони дотримуються тих самих граматичних правил. З огляду на це, деякі відмінності з опрацьованих джерел наведені нижче [5, с. 144-147; 2, с. 140-161; 4].

Використання різних часових форм для позначення минулих дій. Наприклад, у британській англійській для події, яка щойно відбулася, часто використовується теперішній доконаний час «I have just finished my work», тоді як в американській англійській частіше вживається минулий простий час «I just finished my work».

У вживанні артиклів також є різниця, адже британці частіше вживають «the» перед іменами річок та географічними назвами «the Thames», «the United Kingdom», тоді як американці можуть опускати артикль у подібних випадках. Різниця помітна, наприклад, у фразі «at the university» / «at university»; «go to the hospital» / «go to hospital». Однак, американці іноді пропускають артикли, де їх використовують британці. Наприклад, американці кажуть «in future», а британці — «in the future».

Застосування «have got» дещо відрізняється в обох варіантах, адже, говорячи про людські стосунки, носії британської англійської зазвичай використовують формулювання «have got». Наприклад, британець може сказати: «I've got a cousin in Spain». Але американець, швидше за все, скаже: «I have a cousin in Spain». Це ж правило застосовується, коли йдеться про володіння предметами та про хворобу. Британський варіант здебільшого: «I've got a cold», тоді як американський просто: «I have a cold».

Розрізнити британську та американську англійські можна за приєменниками у деяких виразах. Зокрема для вираження точного часу використовують «at», британці також використовують його у виразі «at the weekend», коли американці «on the weekend». «At» в британському варіанті застосовується, коли говорять про університети та інститути, а в американців – «in». В американців «over» використовується для опису руху через якусь перешкоду при стрибку чи кроці, а в британській «over» та «across» для руху вздовж якоїсь поверхні.

Для багатьох варіантів англійської мови є типовим часте використання модальних дієслів, проте здебільшого це «can, must, have to, need to...». Британця ж можна розпізнати вживанням «shall», «shan't» та «should». Фактично лише носії британської англійської застосовують «shall», «shan't» для вираження пропозиції, дозволу, допомоги; для домовленостей та побажань. Американці ж вважають їх дуже офіційними та замінюють на «will».

В американській англійській для утворення складних іменників використовують таку конструкцію: дієслово + іменник, наприклад: «dive board». У британському варіанті існує ж ще одна форма: герундій (дієслово + ing) + іменник: «diving board». Також для нього є характерним утворення складних іменників за використанням дефісу, а не сполуки слів.

У британській англійській мові збірні іменники (тобто іменники, що стосуються окремої групи людей або речей, наприклад, staff, government, family, team) можуть супроводжуватися дієсловом в однині чи множині залежно від того, чи розглядається група як одне ціле, чи як багато індивідів. Американська англійська трактує цей тип іменника як однину. А це означає, що зазвичай збірний іменник поєднується з іншими термінами в однині.

Ці граматико-синтаксичні відмінності, хоча й не є повним списком, але демонструють, наскільки різними можуть бути варіанти англійської мови в різних регіонах. Важливо розуміти, що різниці між британською та американською англійською не означають правильності чи неправильності, а лише їхні різні лінгвістичні шаблони. Для перекладачів та лінгвістів важливо розуміти ці відмінності, оскільки вони можуть впливати на якість та точність перекладів, а також на розуміння та комунікацію між мовцями обох варіантів англійської.

Література:

1. Верба Л. *Історія англійської мови : підручник*. Вінниця : "Нова Кн.", 2004. 304 с.
2. Горбач Н. Л., Кальченко Т. М., Савченко О. О. *Основні граматичні відмінності між американським та британським варіантами англійської мови*. Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. 2022. № 55. С. 153–158.
3. Миклаш Л. *Особливості американського варіанта англійської мови: історичне тло*. Науковий вісник НЛТУ України. 2008. № 16. С. 298–304.
4. Beare K. *What's the difference between american and british english?*. ThoughtCo. URL: <https://www.thoughtco.com/differences-between-american-and-british-english-1212216> (date of access: 04.10.2023).
5. Dirgayasa. *The typical different features of grammar of the British English (BrE) and American English (AmE)*. Ethical lingua. 2016. No. 2. P. 142–152.